

Höstraps

OS 21, 22, 23, 24

Återigen slogs det rekord i sortprovning av höstraps. 2013 testades 75 olika höstrapsorter i Sverige. Antalet hybrider som testas ökar och är nu 60 stycken medan 15 linjesorter provades. Från och med skörden 2013 redovisas resultaten mot Sortblandning som mätare. Sortblandning består av två linjer och två hybrider till andelen 25 procent grobara frön av vardera sort. Det är möjligt att byta ut en till två sorter i sortblandningen varje år. 2013 bestod sortblandningen av Excalibur (H), Visby (H), Epure och Vision.

Årets höstrapsförsök blev utsatta för allhandla svårigheter och problem. Det började redan på hösten då en försöksplats med två olika sortförsök konstaterades svårt angripen av klumprotsjuka i Skåne och dålig uppkomst och etablering ödelade en försöksplats i Östergötland.

Vintern var mycket hård mot flera försök och mycket raps kördes upp. I västra Götaland utvintrade flera välutvecklade försök när stark kyla utan snö slog till på västkanten och dödade 100 procent av alla plantor i försöken. Men även klumprotsjuka slog till i västra Götaland och ödelade ytterligare två försök. Allt som allt fick 8 av 18 hybridförsök kasseras, bättre gick det för linjesorterna där endast ett försök behövdes kasseras. Som helhet utvintrade nära hälften av alla höstrapsförsök i landet 2012/2013 vilket var den högsta siffran på länge.

Sedan några år samredovisas område D+E. När det gäller höstrapsresultaten är det med en kraftig övervikt av resultat från område D (Östergötland) eftersom utvintring och andra bekymmer orsakat stora kassationer i område E (västra Götaland med flera).

Tabell 1. Avkastningsresultat från sortförsök 2013

Sorter	Skåne A+B Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Övervintring
Sortblandning	1870	8	50
SWO R 1350 H	129	2	90
DK Explicit H	120	2	55
Navigator (SWO R 658) H	118	2	69
PR44D06 H	116	2	86
HR 145.135 H	115	2	41
Compass H	114	2	61
Troy H	114	2	56
SWO R 655 H	113	2	61
Avans (SWO R 660) H	112	2	45
PX106 H	112	2	79
Avatar H	111	2	54
Genie H	108	2	52
Cult	107	4	54
Mascara H	107	2	49

Sorter	Skåne A+B Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Övervintring
SY Fighter H	107	2	39
PR45D05 H	106	2	58
Thorin H	106	2	49
Visby H	105	2	54
SWO R 949 H	105	2	64
SW Apanaci	104	4	55
SWO R 203 H	104	2	34
PT 211 H	104	2	34
Galileo	103	4	54
Epure	103	4	51
Rumba H	103	2	53
ES Alegria	102	4	53
Trinity	102	4	60
PR46D07 H	102	2	61
PR46W20 H	101	2	41
Sherpa H	101	2	44
Gladius H	101	2	46
SY Motive H	101	2	35
Noblesse	100	4	49
NK Festivo	100	4	45
DK Extrovert H	100	2	39
Gordon H	99	2	34
Inspiration H	98	2	47
Sesame	97	4	46
NK Technic H	97	2	43
SY Carlo	97	2	44
Brentano H	96	2	44
DK Exstorm H	96	2	38
Troubadour H	96	2	52
DK Sensei H	96	2	59
HR 145.65 H	96	2	30
MH 06 CC 044	95	4	41
Sidney	95	4	53
SY Kolumb H	95	2	44
Fashion	94	4	46
Patron	93	4	47
Dynastie H	93	2	47
Primus H	92	2	47
MH 09F10 H	92	2	34

Forts. Tabell 1. Avkastningsresultat från sortförsök 2013

Sorter	Skåne A+B Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Övervintring
NK Speed H	91	2	41
Bonanza H	90	2	36
Flyer H	90	2	29
Bonzai H	89	2	36
SW Apart H	87	2	46
Excalibur H	86	4	50
Arsenal H	86	2	43
Bagira H	85	2	48
Hertz H	84	2	33
MH 09F50 H	84	2	40
Euforia (SWO R 405) H	83	2	23
Marcopulos H	83	2	33
ES Astrid	82	4	49
DK Expower H	80	2	33
NK Diamond	79	4	44
Alabaster H	79	2	31
Habile H	78	2	33
Havane H	78	2	32
V2750L H	77	2	39
Milan (SWO R 401) H	77	2	26
Arkaso H	75	2	33
SWO R 407 H	72	2	23

Sorter markerade med H avser hybrider

Observera att det stora antalet kasserade försök inte gör det möjligt att dela på område A och B och att övervintringssiffrorna är förhållandevis låga.

Tabell 2. Avkastningsresultat från sortförsök 2009-2013

Sorter	Område A		Område B		Område D+E	
	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal förs.	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal förs.	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal förs.
Sortblandning	2260	26	2210	17	1870	22
Compass H	111	15	109	10	111	13
DK Exstorm H	109	6	115	4	116	4
Navigatör (SWO R 658) H	109	6	114	4	107	3
Avatar H	109	6	113	4	117	3
Genie H	107	6	112	4	116	3
Sherpa H	107	9	110	6	112	5
Mascara H	107	9	108	6	111	6
NK Festivo	107	11	102	7	102	11

Sorter	Område A		Område B		Område D+E	
	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal förs.	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal förs.	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal förs.
Inspiration H	106	6	108	4	110	3
PR46W20 H	106	12	107	8	110	10
Visby H	106	16	103	10	106	13
Epure	105	14	103	9	102	15
Avans (SWO R 660) H	104	6	109	4	105	3
SY Carlo H	104	6	105	4	116	3
SW Apanaci	104	12	104	8	101	11
ES Alegria	104	9	102	6	98	8
Gladius H	104	6	101	4	109	3
Cult	104	14	101	9	102	14
NK Technic H	103	15	105	10	104	12
Bonanza H	103	9	103	6	109	5
Fashion	102	12	97	8	95	11
SY Kolumb H	101	9	104	6	102	5
PR44D06 H	101	12	103	8	113	10
PR45D05 H	101	11	103	8	109	9
SW Apart H	101	11	103	8	107	9
PR46D07 H	101	9	102	6	107	5
Dynastie H	100	9	107	6	107	5
Troubadour H	100	6	105	4	101	3
Brentano H	100	9	102	6	105	5
NK Speed H	100	12	102	8	103	11
Hertz H	100	6	101	4	108	3
Noblesse	100	14	101	9	96	14
Galileo	100	14	100	9	99	14
Euforia (SWO R 405) H	98	6	111	4	110	3
Primus H	98	9	100	6	109	5
DK Expower H	98	10	98	6	105	5
Milan (SWO R 401) H	97	6	105	4	106	3
Excalibur H	97	19	98	12	101	14
Havane H	97	6	89	4	91	3
V2750L H	96	6	99	4	96	3
Sesame	96	9	99	6	92	8
Marcopolo H	95	6	104	4	106	3
Bagira H	95	9	96	6	98	5
Arkaso H	93	14	93	10	97	12
NK Diamond	92	9	93	6	91	8
Habile H	92	6	88	4	96	3

Samtliga sorter, sortnamn följt av H indikerar hybrid

Sortbeskrivningar

Från och med 2013 mäts alla resultat mot sortblandning. Sortblandning består av 50 procent hybrid och 50 procent linjesort. Under åren med sortblandning har man undersökt om hybriderna konkurrerat ut linjesorterna i blandningen. Så har inte varit fallet och det har konstaterats genom DNA-analys att förhållandet 50/50 har varit beständigt.

Den kraftiga dominansen av hybrider och den minskade provningen av linjesorter gör att vi nu redovisar alla sorter i en och samma jämförelse. Hybriderna är märkta med (H) efter sitt sortnamn.

Det finns inte plats att i detalj beskriva och redovisa varje sort, för detta hänvisas till sortval utgiven vid SLU. Vi koncentrerar oss istället till några nedslag bland de för Sverige mest intressanta sorterna.

Stjälkstyrkan är mestadels god men signifikant svagare stjälkstyrka har Navigator, Avans, NK Technic, Bagira och Excalibur. Mest stjälkstyva är sorterna Epure och Compass.

Speciellt korta är dvärghybriderna PR44D06, PR45D05 och PR45D07. De längsta sorterna är Hertz och Bonanza.

Övervintringen är överlag mycket god även om försöksåret 2013 kastat in mycket nya resultat som splittrar upp flerårsresultatet lite. Sorter med sämre övervintring än 75 är inte odlingsvärda annat än längst i söder på de mest gynnsamma lokalerna. Allra bäst vinterhärdighet har sorterna SW Apanaci, Cult, Navigator, Avatar och PR44D06.

Mognadstiden är för mätaren 350 dagar och flertalet sorter mognar någon dag tidigare eller senare. Allra tidigast är hybriden Arkaso och linjesorten Alegria, allra senast är linjesorterna Noblesse och NK Festivo.

Oljehalten i mätaren är 48,5 procent av ts. Allra högst oljehalt har hybriderna Compass, PR46W20 och Avatar.

Skörd

Skörden mäts och jämförs i kg råfett per hektar vid nio procent vatten vilket då speglar värdet på vad odlaren får med den prisgrundande oljehaltsbetalningen. Man ska alltså inte välja sort efter fröskörd, inte efter hög oljehalt utan kombinationen härutav som är kg råfett per hektar.

Det stora antalet sorter i provning innebär att konkurrensen om att vara bäst är stenhård. De allra högsta skördarna finner vi bland hybriderna. Compass ligger i topp i område A men ligger mycket högt även i område B och D+E. Compass har också flest år i försöken av sorterna i top 10 vilket är en styrka. I topp i område B ligger Exstorm och i D+E Avatar. Hög avkastning i område A & B förutom Compass och Exstorm har även Navigator, Genie och Avatar. I område D+E kompletteras listan av just nämnda sorter även med SY Carlo, PR44D06 och Sherpa.

I samtliga områden, utom område A längst i söder, är minst tio av de högst avkastande sorterna hybrider. I område A placerar sig NK Festivo som åttonde bästa sort. Tittar man endast på linjesorter framstår NK Festivo, Epure och SW Apanaci som de tre främsta.

Sorter som utmärkt sig med hög avkastning och som provats för första året 2013 är SWO R 1350 DK Explicit, HR 145.135 och Troy, samtliga hybrider.